

Veleslalom — ženske posamično: 1. Anita Pavlič (GLIN Nazarje), 2. Vilma Vežočnik (GLIN Nazarje), 3. Justina Pukl (GG Maribor); ženske ekipno: 1. GG Maribor, 2. GLIN Nazarje, 3. Meblo, Nova Gorica.

Veleslalom — moški posamično v tekmovalnem razredu: 1. Andrej Klinar (GG Bled), 2. Peter Lakota (GG Bled), 3. Marjan Pesjak (Elan, Begunje); v starostnem razredu: 1. Tine Mulej (Kozorog, Kamnik), 2. Franc Primožič (GG Kranj), 3. Janez Bohinc (Elan, Begunje); moški ekipno: 1. Elan I, Begunje, 2. GG Slovenj Gradec, 3. GG Bled.

Skupno točkovanje za prehodni pokal: 1. GG Maribor, 2. Elan, Begunje, 3. LIP Bled.

M. C.

KNJIŽEVNOST

PRISPEVEK O NASI ZGORNJI GOZDNI IN DREVESNI MEJI

Wraber M.: Zgornja gozdna in drevesna meja v slovenskem visokogorskem svetu v luči ekologije (Die obere Wald und Baumgrenze in den slowenischen Hochgebirgen in ökologischer Betrachtung, referat na simpoziju l. 1970 v Obergurglu).

Avtor se je lotil treh bistvenih vprašanj zgornje gozdne meje, o katerih so mnena znanstvenikov zelo deljena: gozdna in drevesna meja, glavni tipi gozdne meje ter ali se šteje ruševje za sestavni del gozda. Avtor je prišel do naslednjih sklepov:

1. Klimatska drevesna in gozdna meja se lahko zelo približata oziroma sta lahko identični le v ekoloških razmerah v okviru silikatnih kamnin, kjer so ekološke razmere na velikih površinah enotne ter se z višjo nadmorsko višino le počasi spreminjajo. V goratih predelih Evrope, kjer so osnovna petrografska podlaga dolomiti in apnenci ter so rastiščne razmere zaradi izredno razgibanega reliefa zelo heterogene, se z rastočo nadmorsko višino življenjske razmere hitro poslabšajo. Tam uspeva strnjena gozda le do določene nadmorske višine. Nad gozdno mejo lahko raste drevje le posamezno ali v šopih. Avtor poudarja, da je drevesna meja v glavnem ohranila svoj primarni položaj, medtem ko je gozdna meja po zaslugi človeka zelo znižana in je le redko v skladu z makroklimo. Ujemanje drevesne in gozdne meje je odvisno tudi od bioloških lastnosti drevesnih vrst, ki tvorijo gozdno mejo. V Alpah, kjer gradita gozdno mejo macesen in jelka, se drevesna in gozdna meja jasno razlikujeta. Na obronkih Južnih Alp in v Dinarskem gorstvu, kjer sega bukev do zgornje gozdne meje, pa se gozdna in drevesna meja ujemata.

2. Avtor razlikuje v evropskih gorah tri tipe gozdne meje: klimatsko, orografsko in antropogeno. Klimatska gozdna meja je v soglasju z makroklimo določenega področja. Zaradi človeškega vpliva je klimatska gozdna meja le redko ohranjena. V specifičnih reliefnih razmerah, kjer se klimatska gozdna meja ne more vzpostaviti, loči avtor orografsko gozdno mejo. Najaktualnejša je antropogena gozdna meja, ki leži po mnenju znanstvenikov v slovenskih gorah 200–400 m pod klimatsko gozdno mejo. Avtor opozarja na labilnost gozdne vegetacije ob zgornji drevesni meji, ki se zaradi neprestanega človekovega upostojevalnega uveljavljanja nenehno znižuje. Mestoma so rastiščne razmere spremenjene do take mere, da lahko govorimo o sekundarni klimatski gozdni meji.

3. Ruševje pokriva v apnenih in dolomitnih gorah Dinarskega gorstva in Vzhodnih Alp neposredno ob gozdni meji velike strnjene površine. V slovenskih jugozahodnih Alpah, kjer se razteza ruševje v 300 do 500 m širokem višinskem pasu, poteka gornja meja ruševja v nadmorskih višinah od 1900 do 2000 m. Pas ruševja ob zgornji drevesni meji se na račun zniževanja gozdne meje še nadalje širi. Glede vprašanja, ali je ruševje (*Pinetum nughii*) nad gozdno mejo sestavni del gozda ali

ne, zavzema avtor stališče, da se šteje ruševje s praktičnega in fiziognomskega vidika, kljub temu, da kaže s floristično-vegetacijske strani velike sorodnosti z gozdom, k alpski vegetaciji tj. izven gozda. K tej odločitvi je nagnilo avtorja tudi dejstvo, da planinski bor tudi ob ugodnih rastiščnih razmerah ne zraste kot drevo, medtem ko druge drevesne vrste, ki so ob zgornji drevesni meji le grmovne zrasti, zrastejo v normalnih življenjskih razmerah v prava drevesa.

Nadalje obravnava avtor potek klimatske gozdne meje v Sloveniji. Najnižja gozdna meja na južnih obronkih Alp in Dinarskega gorstva, ki so pod vplivom oceanske klime. Tam se spusti gozdna meja tudi pod 1500 m. Nasprotno pa se v kontinentalnem delu Alp dvigne nad 1700 do 1800 m in lokalno celo na 1900 m.

Na koncu obravnava avtor gozdno mejo tudi s fitocenološkega vidika. Ker jo gradijo različne drevesne vrste, so tudi združbe ob njej različne. Kot klimatogene gozdne združbe navaja avtor: na južnem in jugozahodnem obrobju Alp in v Dinarskem gorstvu, kjer gradi gozdno mejo bukev, Fagetum subalpinum in Acero-Fagetum dinaricum; v kontinentalnem delu Alp, kjer tvori gozdno mejo smreka in macesen, pa Adenostylo-Piceetum oziroma v specifičnih orografskih razmerah Anemone-Fagetum. Za Pohorje navaja avtor kot mejno gozdno združbo Luzulo silvaticae-Piceetum. Med nadomestnimi združbami zavzema največje površine Pinetum mughi.

Lojze Marinček

FITOGEOGRAFSKI POLOŽAJ IN FITOGEOGRAFSKA RAZČLENITEV SLOVENIJE

Wraber, M.: »Pflanzengeographische Stellung und Gliederung Sloweniens«.

Delo je bilo objavljeno v časopisu »Vegetatio, Acta geobotanica«, Vol. XVII, v letu 1969, The Hague. Že dejstvo, da je izšel v tem uglednem mednarodnem časopisu, ki je uradno glasilo Mednarodne zveze za fitosociologijo (Association Internationale de Phytosociologie), čigar izdajanje in urejanje sta v rokah večjega števila najuglednejših geobotaničnih strokovnjakov z vseh delov sveta, je jamstvo in dokaz za visoko znanstveno vrednost obravnavanega prispevka.

Slovenije doslej ni še nihče fitogeografsko obdelal ne v besedi ne na karti. Avtorji so se ogibali temu delu prav zaradi težko opredeljive lege Slovenije med štirimi velikimi vegetacijskimi regijami ter zaradi njene izredne ekološke diferenciranosti v vsakem pogledu. M. Wraber se je lotil tega odgovornega dela ter nam je z besedo in na karti jasno predočil Slovenijo v njeni fitogeografski podobi, ki jo sestavlja šest fitogeografskih območij, namreč alpsko, dinarsko, submediteransko, subpanonsko, predinarsko in predalpsko. Slovenci smo s tem dobili kot prvi v Jugoslaviji in v sosesčini delo, ki bo služilo kot znanstvena in praktična solidna naravna podlaga mnogim naravoslovnim in biotehničnim strokam.

Predvsem je potrebno povedati, da je študija plod in sinteza vztrajnega in marljivega raziskovalnega dela skozi četrto stoletja. Osnova pa so avtorjeve številne, tehtne in povsem izvirne razprave o vegetacijskih razmerah Slovenije.

Kratek vsebinski pregled obravnavane študije daje tole podobo: V uvodu obravnava avtor fiziografsko podobo Slovenije. V naslednjem poglavju sta podana fitogeografska lega Slovenije in postglacialni razvoj njene vegetacije. Sledi zgoščen pregled starejših in novejših vegetacijskih študij, ki se neposredno ali posredno nanašajo na Slovenijo, in so s svojimi podatki mogle prispevati gradivo za Wrabrovo razpravo. Četrto poglavje razčlenjuje vodilne misli, ki so služile avtorju kot podlaga za sodobno in naravno fitogeografsko razčlenitev Slovenije. Zadnje poglavje obsega zgoščeno analizo posameznih fitogeografskih enot z njihovo geološko, reliefno, klimatološko in zlasti še vegetacijsko oznako. Vse to pojasnjuje dvostranska karta fitogeografske razmejitev Slovenije.

Razprava je prvi in zelo uspel poskus, da se določi Sloveniji pravo mesto v fitogeografski podobi Evrope in da se Slovenija razdeli v naravna fitogeografska območja. Z njo je avtor predstavil Slovenijo v fitogeografskem pogledu svetovni javnosti.

D. M.